

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYK ZAWODOWYCH

Kod przedmiotu		
Kierunek		Pedagogika, II stopień Moduł: WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA
Profil kształcenia		Praktyczny
Semestr		semestr 2
Rodzaj praktyk		pedagogiczna, obserwacyjna
Opiekun praktyk		Dr Teresa Janicka-Panek, prof. PUSB
Tryb studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne)		studia niestacjonarne

Cele praktyk (ogólne i szczegółowe)

Celem praktyk zawodowych jest zdobycie doświadczenia związanego z edukacją włączającą, pracą terapeutyczną i opiekuńczą; w tym dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i specjalistów z zakresu wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) oraz konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki specjalnej oraz edukacji włączającej z rzeczywistością pedagogiczną. Praktyki zawodowe są zintegrowane z rodzajem prowadzonych zajęć.

Cele ogólne:

1. Poznanie specyfiki przedszkola, szkoły (oddziału przedszkolnego) lub placówki systemu oświaty, w szczególności: zadań z zakresu edukacji włączającej, wczesnego wspomaganie rozwoju, terapii pedagogicznej i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zakresów zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji.
2. Pogłębienie i poszerzenie umiejętności zdobytych przez studenta w czasie studiów oraz nabycie nowych umiejętności poprzez praktyczne rozwiązywanie rzeczywistych zadań zawodowych.
3. Doskonalenie zawodowe poprzez konfrontację przygotowania teoretycznego z praktyką, poszerzenie wiedzy zdobytej w czasie studiów.
4. Nabycie umiejętności i zachowań potrzebnych w środowisku pracy; praca w zespole ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, należyty stosunek do pracy i innych współuczestników, z którymi praca jest wykonywana.

5. Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem instytucji oraz stanowisk związanych z realizacją zadań bezpośrednio powiązanych z pracą terapeutyczną, WWR, pedagogiczną, dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą oraz organizacyjną .
6. Zapoznanie z wyposażeniem technicznym, technologicznym i informatycznym szkół/placówek systemu oświaty, realizujących edukację włączającą i WWR.
7. Zapoznanie z procedurami prowadzenia dokumentacji w przedszkolu/szkole/placówce systemu oświaty, w których realizowana jest edukacja włączająca lub/i wspomaganie w rozwoju.
8. Poznanie środowiska zawodowego, zasad etyki zawodowej, zasad zapewniania bezpieczeństwa, holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do podmiotów, uczestniczących w procesie realizacji praktyk zawodowych.
9. Zdobywanie doświadczenia związanego z pracą terapeutyczną, WWR oraz opiekuńczą terapeuty/nauczyciela/opiekuna/wychowawcy/ i konfrontowanie nabytej wiedzy teoretycznej z praktyką pedagogiczną i społeczną.
10. Przygotowywanie do samodzielnej pracy na stanowisku nauczyciela WWR, terapeuty oraz do podejmowania decyzji w zakresie edukacji włączającej i wspomagania w rozwoju.
11. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za realizację zadań podejmowanych podczas odbywania praktyki zawodowej.

Cele szczegółowe:

1. Poznawanie podstaw prawnych i specyfiki funkcjonowania przedszkoli/szkół/placówek systemu oświaty w zakresie wspomagania dziecka w rozwoju.
2. Zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi przedszkoli/szkół/ placówek systemu oświaty oraz ze znaczeniem diagnozy jednostki, grupy, środowiska w planowaniu pracy terapeutycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz dydaktycznej.
3. Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą terapeutyczną, edukacją włączającą, dydaktyczną, wychowawczo-opiekuńczą; konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu pedagogiki i pedagogiki specjalnej oraz edukacji włączającej z praktyką pedagogiczną.
4. Obserwowanie i interpretowanie indywidualnych potrzeb dzieci oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Obserwowanie (asystowanie) zajęć terapeutycznych, zajęć z zakresu WWR, dydaktycznych, wychowawczo-opiekuńczych w szkole/placówce opiekuńczej z wykorzystaniem zdobytej wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej, psychologii i socjologii.
6. Odpowiedzialne przygotowywanie się do prowadzenia zajęć z zakresu wspomagania i edukacji włączającej w szkole/placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz ich dokumentowanie.
7. Kształtowanie umiejętności obserwowania funkcjonowania dziecka i ucznia ze

specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz nauczyciela/specjalistów w przedszkolu/szkole/placówce systemu oświaty.

Opis efektów uczenia się uzyskiwanych przez uczestnika studiów w ramach praktyk

OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ		SYMBOL PRK (odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się)
WIEDZA		
Student zna i rozumie		
1	w pogłębionym stopniu usystematyzowane zagadnienia dotyczące aksjologicznych i etycznych podstaw organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej w oparciu o zasady etyki zawodowej	PED2_W05
2	W stopniu zaawansowanym klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia, socjalizacji oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów;	PED2_W05
3	specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji i program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający treści wynikające z przepisów dotyczących doradztwa zawodowego;	PED2_W07
4	w pogłębionym stopniu specyfikę uczestnictwa (rola, zadania) wychowanków, uczniów, podopiecznych oraz nauczycieli, opiekunów i rodziców w procesach o charakterze opiekuńczym, wychowawczym, edukacyjnym, pomocowym, kompensacyjnym, terapeutycznym, resocjalizacyjnym	PED2_W09
5	w poszerzonym i pogłębionym zakresie zróżnicowanie potrzeb i możliwości uczniów, wychowanków i podopiecznych oraz wynikające z nich zadania dotyczące organizacji działalności pedagogicznej; założenia edukacji włączającej, sposoby realizacji zasady inkluzji, specyfikę funkcjonowania systemu kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego, prawa dziecka oraz osób z niepełnosprawnością	PED2_W10
6	zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji; zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi; usystematyzowane zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej, również w formie on-line (z uwzględnieniem przekazów werbalnych i niewerbalnych; barier utrudniających komunikację oraz czynników ułatwiających przekaz komunikacyjny)	PED2_W15
7	usystematyzowane zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi w placówkach przedszkolnych, szkolnych	PED2_W18
8	w pogłębionym zakresie funkcjonowanie i patologie aparatu mowy, zasady emisji i higieny głosu, podstawy funkcjonowania	PED2_W19

	narządu wzroku i równowagi - z ich wykorzystaniem w pracy pedagogicznej	
UMIĘTNOŚCI		
Student potrafi		
1	w oparciu o posiadaną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną wyciągać obiektywne i przemyślane wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, nauczyciela lub terapeuty, ich interakcji z uczniami lub wychowankami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, terapeutyczne, z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej; aktywnie i pogłębionym zakresie obserwować sposoby oceniania postępów edukacyjnych oraz WWR dzieci i uczniów	PED2_U03
2	profesjonalnie analizować i interpretować przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich zaobserwowane lub doświadczone sytuacje i zdarzenia pedagogiczne; wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli lub specjalistów; wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu/szkole/placówce	PED2_U05
3	efektywnie i sprawnie komunikować się w relacjach interpersonalnych w placówce edukacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej, terapeutycznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na podmiotowe traktowanie wychowanków/ uczniów/ podopiecznych;	PED2_U04
4	wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji; w tym zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty; dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń;	PED2_U13
5	samodzielnie i systematycznie pogłębiać i aktualizować swoją wiedzę oraz umiejętności i kompetencje związane z wczesnym wspomaganiem rozwoju dziecka poprzez podejmowanie różnych form doskonalenia i samodoskonalenia zawodowego	PED2_U19
6	posługiwać się zasadami i normami etycznymi w pracy pedagogicznej, dostrzegać i eliminować występujące nieprawidłowości w tym zakresie	PED2_U14 PED2_U15
7	analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych;	PED2_U19
8	stosować w sytuacjach życiowych, szkolnych, wychowawczo-opiekuńczych zasady bezpieczeństwa, higieny życia i zdrowia; umiejętnie wdrażać te zasady w schematy funkcjonowania dzieci/uczniów w placówkach oraz poza nimi; udzielać pierwszej pomocy	PED2_U20
9	wyrazać w poprawny sposób w mowie i na piśmie własne	PED2_U21

	refleksje, spostrzeżenia i sądy na temat sytuacji występujących w obszarze wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, której jest aktywnym uczestnikiem	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
Student jest gotów do		
1	sprawnego oraz odpowiedzialnego identyfikowania i krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w celu permanentnego doskonalenia swoich kompetencji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej; skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy	PED2_K01
2	ponoszenia odpowiedzialności za przygotowanie się do podejmowanych działań oraz rezultaty swojej pracy, do optymalizacji efektów procesów terapii; przestrzegania zasad etyki zawodowej w obszarze procesu pedagogicznego realizowanego w placówce i instytucji (z uwzględnieniem etyki pracy w przestrzeni wirtualnej)	PED2_K02
3	sprawnego budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej ; poszanowania praw człowieka oraz upowszechniania tolerancji; stosowania procedur służących wyrównywaniu szans edukacyjnych i życiowych uczestników procesów, którymi kieruje	PED2_K03
4	zaawansowanego i efektywnego porozumiewania się ze wszystkimi uczestnikami działalności pedagogicznej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w przestrzeni pedagogicznej (również wirtualnej)	PED2_K04
Miejsce odbywania praktyk		
Miejsce odbywania praktyk:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. W przedszkolach, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, a także w innych formach wychowania przedszkolnego; 2. W oddziałach przedszkolnych, integracyjnych, specjalnych w szkołach podstawowych 		
Wskazane elementy infrastrukturalne oraz elementy wyposażenia, w jakie musi być wyposażone miejsce odbywania praktyk:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki posiadają wyposażenie/infrastrukturę (pomoce dydaktyczne, urządzenia techniczne, tablice interaktywne, pakiety edukacyjne i inne media, aranżację przestrzeni edukacyjnej), które umożliwiają realizację efektów zawartych w podstawie programowej, w spersonalizowanych programach, np. IPET . 2. Pomieszczenie i stanowisko pracy umożliwiające opracowywanie dokumentacji służącej realizacji praktyki oraz jej weryfikację przez zakładowego opiekuna praktyki, a także służące konsultacjom z opiekunem w zakresie przebiegu praktyki i trudności, które ewentualnie pojawiają się w trakcie jej przebiegu. 3. Dostęp do dokumentacji w celu jej poznania, analizy, wykorzystania w planowaniu procesu terapeutycznego, wychowawczego, opiekuńczego i profilaktycznego. 		
Weryfikacja efektów uczenia się oraz sposób obliczania oceny końcowej		

Czas i wymiar realizacji praktyki: semestr drugi - **praktyka obserwacyjna** - obejmuje -100 godzin;

W ramach praktyk należy zaplanować: 30 godzin na poznawanie dokumentacji pracy szkoły/placówki oświatowej, 60 godzin na obserwację zajęć, 10 godzin na asystowanie lub/i prowadzenie zajęć,

Ocena końcowa

1. Analiza i ocena *Dziennika praktyk*, odzwierciedlającego przebieg realizacji zadań, potwierdzonych przez opiekuna praktyki w szkole/ placówce oświatowej (*Opinii zakładowego opiekuna praktyki*).
2. Analiza i ocena jakości zapisów, dot. poznawania specyfiki przedszkola/szkoły/placówki systemu oświaty, obserwacji funkcjonowania dziecka/ucznia, asystowania w prowadzeniu zajęć, własnych uwag studenta, wyników ewaluacji i autoewaluacji oraz wniosków.
3. Analiza przedłożonego przez studenta po praktykach *portfolio*, zawierającego minimum 1 wybrane narzędzie diagnozy stosowane w placówce, 1 sprawozdanie z obserwacji zajęć terapeutycznych z refleksją własną i wnioskami; innych dokumentów (np. wybranych regulacji prawnych, statutu, konspektów/scenariuszy obserwowanych zajęć edukacyjno-terapeutycznych, programów zajęć, programów wspomagania; w tym ćwiczeń, IPET, notatek własnych z zajęć i innych), *Sprawozdania, Raportu, Samooceny z praktyk i Ewaluacji*.
4. Rozmowa sprawozdawcza – po każdym etapie praktyk;

WIEDZA - obserwacja aktywności studenta podczas przygotowywania się do odbycia praktyki, analiza zapisów w dziennikach praktyk, w portfolio, konsultacje indywidualne lub/i grupowe, dane z ewaluacji (autoewaluacji) zajęć, wykonanych przez studenta.

UMIEJĘTNOŚCI - obserwacja umiejętności studenta podczas planowania zajęć, analiza zapisów w dziennikach praktyk, konsultacje indywidualne lub/i grupowe nt jakości prowadzonych zajęć, sposobu dokumentowania obserwowanych i prowadzonych zajęć/zajęć z asystenturą, przygotowywanie pomocy dydaktycznych, dobór i stosowanie metod, form kształcenia, dane z ewaluacji (autoewaluacji) zajęć. Analiza umiejętności pisemnego i metodycznego przygotowania się do obserwacji lub/i prowadzenia wspomagania, odzwierciedlone w portfolio. Obserwacja umiejętności planowania, prowadzenia i oceniania procesu terapeutycznego;

KOMPETENCJE SPOŁECZNE - obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć i realizacji zadań, wykazanie się konkretnymi kompetencjami społecznymi w trakcie analiz konkretnego IPET, dobranych ćwiczeń, projektu wspomagania, podanie w *Dzienniku praktyk* lub/i *Sprawozdaniu* specjalistów oraz nazw instytucji i zakresu pomocy, z których student skorzystał podczas odbywania praktyk, informacja zwrotna z ewaluacji, interpretacja ocen i wniosków wystawionych przez przedszkole/szkołę/placówkę systemu oświaty. Analiza oceny i opinii opiekuna praktyk z ramienia przedszkola/szkoły/placówki systemu oświaty; analiza spełnienia przez uczestnika studiów efektów przypisanych praktykom zawodowym, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli; wykazanie się konkretnymi kompetencjami społecznymi w trakcie poznawania realizacji zadań/konkretnego projektu;

OCENA DZ x 0,6

Ocena końcowa z praktyk jest średnią obliczoną według następującego wzoru:

OCENA KOŃCOWA = DZ x 0,6 + Dok x 0,4

- DZ – dziennik praktyk (np. staranność i dokładność zapisów dot. przebiegu praktyk), sprawozdaniem i opinią zakładowego opiekuna praktyk

- Dok – jakość dokumentów wchodzących w skład portfolio i innych załączników

Skala ocen:

bardzo dobry (5)
dobry plus (4,5)
dobry (4)
dostateczny plus (3,5)
dostateczny (3)
niedostateczny (2)

Ocena ustalana będzie na podstawie następującej skali:

poniżej 55.00 % - ocena 2
55.00 % i więcej - ocena 3
60.00 % i więcej - ocena 3,5
70.00 % i więcej - ocena 4
80.00 % i więcej - ocena 4,5

90.00 % i więcej - ocena 5.

Nakład pracy uczestnika studiów (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
	STAC.	NIESTAC.
Forma nakładu pracy uczestnika studiów		
1. Udział w zajęciach teoretycznych – wykłady (zgodnie z planem studiów)	-	-
2. Udział w zajęciach praktycznych – analiza dokumentacji placówki, statutu, analiza podstaw prawnych organizowania wspomaganie oraz pomocy-psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie się do obserwacji lub/i asystowania zajęć; w tym zajęć terapeutycznych terapeutycznych itp. (zgodnie z planem studiów i programem praktyk: ramowym i szczegółowym, dostosowanym do rodzaju praktyki)	-	100
3. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (1+2)	-	100
4. Praca własna (np. czytanie literatury z zakresu pedagogiki specjalnej, edukacji włączającej, psychologii, wychowania, opieki, terapii pedagogicznej i profilaktyki, analiza czasopism pedagogicznych, podstawy programowej, przewodników metodycznych, projektów zajęć, ćwiczeń, IPET, diagnoz, orzeczeń i opinii pp-p a także stron www instytucji, zajmujących się wspomaganie rozwoju; analiza przepisów prawa zewnętrznego oraz wewnętrznego szkół/placówek oświatowych, analiza materiałów metodycznych z zakresu terapii pedagogicznej i wczesnego wspomaganie, ewaluacja, analiza wniosków, rekomendacje dla dalszego doskonalenia i inne).	-	-
Sumaryczne obciążenie pracą uczestnika studiów (h):	-	100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów – „ECTS” w siatce):	-	4
Uwagi		